

A Kúria
mint másodfokú bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Kpkf.VI.39.018/2021/2.
A tanács tagjai: Dr. Márton Gizella a tanács elnöke
Dr. Nagy Szabolcs előadó bíró
Dr. Drávecz Margit Gyöngyvér bíró
Az I. rendű felperes: felperes1 (cím1)
A II. rendű felperes: felperes2 (cím2)
A III. rendű felperes: felperes3 (cím3)
A felperesek képviselője: Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: jogi képviselő1 cím4)
Az alperes: Színház- és Filmművészetért Alapítvány (cím5)
Az alperes képviselője: Gál és Társai Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: jogi képviselő2; cím6)
A per tárgya: fenntartói intézkedéssel kapcsolatban indult közigazgatási jogvita
A fellebbezést benyújtó fél: az I-III. rendű felperesek
A fellebbezéssel támadott határozat: Fővárosi Törvényszék 105.K.706.841/2020/13. számú végzése

Rendelkező rész

A Kúria az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás, az ügy előzménye

[1] A Színház- és Filmművészetért Alapítványról, a Színház- és Filmművészetért Alapítvány és a Színház- és Filmművészeti Egyetem részére történő vagyonyjuttatásról szóló

2020. évi LXXII. törvény 3. § (1) bekezdése a Színház- és Filmművészeti Egyetem fenntartói jogát alapítói vagyoni juttatásként az alperes tulajdonába adta. Az alperes 2020. augusztus 24-én elfogadta az Egyetem Alapító Okiratát, valamint a 2020. szeptember 1-jétől hatályos, a későbbiekben kétszer módosított Szervezeti és Működési Szabályzatát (a továbbiakban: SzMSz).

A kereset, a védírat és az elsőfokú bíróság intézkedése

[2] A felperesek - mint hallgatók, egyetemi hallgatói önkormányzati vezetők és egyben szenátusi tagok - a keresetlevelükben – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 17. § a) pontja és az Nftv. 75. § (1) bekezdése alapján – kérték az alperes által elfogadott Alapító Okirat II.2.2. pontjának, a II.2.3., II.2.4., II.2.5. és a II.2.6. pontjainak, valamint az SzMSz-nek, vagy annak 4. § (5) bekezdésének, a 6. § (2) bekezdésének e) pontjának, a 9. § (8) bekezdésének, a 15. § (2) bekezdésének, a 16. § (2) bekezdésének, a 18. § (2)-(3) bekezdéseinek, a 19. § (2) bekezdésének, a 20. § (2) bekezdés k) pontjának és a 35. § (3) bekezdésének a megsemmisítését és részletes iránymutatást kértek az egyetemi autonómia garanciáit biztosító Alapító Okirat és SzMSz kiadására, mint cselekménynek a megvalósítására vonatkozóan.

[3] Az alperes a védíratában kérte a kereset elutasítását a Kp. 88. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel. Kérte továbbá, hogy amennyiben a felperesek perbeli legitimációját megállapítja a bíróság, úgy a felperesek keresetét a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján utasítsa el.

[4] A felperesek pertársa, a Színház- és Filmművészeti Egyetem Hallgatói Önkormányzata vonatkozásában az elsőfokú bíróság a 105.K.706.841/2020/12. számú végzésével elrendelte, hogy a perben eldöntendő vitás kérdések az I-III. rendű felperesek kérelmeitől elkülönítve kerüljenek elbírálásra, azaz a IV. rendű felperes vonatkozásában a pert elkülönítette.

Az elsőfokú bíróság végzése

[5] Az elsőfokú bíróság a 105.K.706.841/2020/13. számú végzésével az eljárást megszüntette a Kp. 17. § a) pontja, a 48. § (1) bekezdés c) pontja, a 81. § (1) bekezdés a) pontja, továbbá a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 75. § (1) bekezdése alapján. Rögzítette, hogy a per megindítására a fenntartói intézkedéssel szemben – a felsőoktatási intézmény önállóságának védelme érdekében – kizárólag a rektor indíthat pert, a szenátus döntése alapján. Az Nftv. 75. §-ában nem nevesített személyek – így az I-III. rendű felperesek – a Kp. 17. § a) pontjára hivatkozással sem indíthatnak pert, mert nem rendelkeznek perindítási jogosultsággal.

A fellebbezés és észrevétel

[6] A felperesek a fellebbezésükben kérték a Kp. 114. § (2) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú bíróság végzésének a hatályon kívül helyezését és a Kp. 114. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak az eljárás lefolytatására történő kötelezését. Álláspontjuk szerint az Nftv. 75. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés nem eredményezi azt, hogy mindenki mást kizár a keresetindítás lehetőségéből, akinek egyébként a Kp. 17. § a) pontja értelmében a közigazgatási tevékenység jogát vagy jogos érdekét sérti. Állították, hogy a Kp. 17. § a) pontja alapján fennáll a perbeli legitimációjuk. Hivatkoztak az Nftv. 60. § (1) bekezdésére, továbbá a Fővárosi Törvényszék P.21.318/2013/10. számú határozatában, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 32.K.31.051/2011/8., valamint a Kúria Kfv.III.37.866/2015/5. számon meghozott ítéletében foglaltakra, továbbá a Magyarország Alaptörvénye (2015. április 25.) X. cikk (3) bekezdésére és ezek alapján arra, hogy nemcsak a hallgatói önkormányzat, hanem annak vezetőségi tagjai (elnöke, elnökségi tagjai) is közfeladatokat látnak el, a hallgatók Alaptörvényben foglalt jogait, érdekeit képviselik, ezért joguk, de kötelezettségük is a per megindítása. Kiemelték, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérülne, amennyiben az elsőfokú bíróság jogértelmezése helytálló lenne. Ez a szűkítő jogértelmezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványának, a bírósághoz való fordulás jogának a sérelmére vezetne. Több alkotmánybírói határozatra hivatkoztak, melyek szerint a bírósághoz fordulás alapjog és a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja a bírósághoz való jogot is, mely nem lehet formális, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre. A bírósághoz fordulás jogának korlátozása nem érintheti az alapvető jog lényeges tartalmát, a korlátozás egy másik alapvető jog, vagy alkotmányos érték védelméhez feltétlenül szükséges mértékben és az elérni kívánt céllal arányosan kerülhet csak sor.

[7] Mindezek miatt kérték, hogy a Kúria az eljárást függessze fel és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján bírói normakontroll indítványt terjesszen elő a – közelebbről meg nem nevezett – Korm. rendelet 11. § (3) bekezdése és az Nftv. 73. § (2) bekezdésének – mint amely jogszabályhelyek elvonják a bíróság előtti jogérvényesítés lehetőségét – alkotmányos felülvizsgálata érdekében.

[8] Az alperes az észrevételében kérte az elsőfokú bíróság végzésének a helybenhagyását a Kp. 114. § (5) bekezdése alapján. Kérte továbbá a felperesek perköltségben történő marasztalását.

A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A felperesek fellebbezése alaptalan.

[10] A Kúria a Kp. 112. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezés és az észrevétel keretei között vizsgálta felül az elsőfokú bíróság

végzését és ennek eredményeként azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályhelyeket helytállóan idézte, értelmezte, alkalmazta, mellyel a Kúria egyetértett, ezért a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel csupán az alábbiakban emeli ki.

[11] A felperesek nem vitatták az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az Nftv. 75. § (1) bekezdésében szabályozott fenntartói intézkedésekkel szemben indult a közigazgatási jogvita. A Kúriának ennek alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a hallgatói önkormányzat tagjai, vezető tisztségviselői az Nftv. 75. § (1) bekezdésébe tartozó fenntartói intézkedésekkel szemben jogszerűen előterjeszthettek-e keresetlevelet, rendelkeznek-e perindítási jogosultsággal.

[12] A felperesek által nem vitatottan az Nftv. 75. § (1) bekezdése egyértelműen fogalmaz és expressis verbis kimondja, hogy a fenntartói intézkedésekkel szemben – a felsőoktatási intézménynek az Nftv.-ben biztosított önállóságának a védelme érdekében – kizárólag a rektor indíthat közigazgatási pert és a rektor is csak a szenátus döntése alapján. A perindítási jogosultságnak a vonatkozó jogszabályhely alapján tehát két együttesen fennálló feltétele van, egyrészt ahhoz a szenátus döntése szükséges, másrészt a szenátus döntése alapján kizárólag a rektor indíthat közigazgatási pert. A felperesek sem vitatták, hogy egyik feltétel sem állt fenn, mivel a szenátus ilyen döntést nem hozott, és a felperesek pedig nem a perindításra feljogosított, az Nftv.-ben nevesített személyi körbe tartozóak.

[13] A felperesek az Nftv. 75. § (1) bekezdésében nevesített személy mellett perindításra jogosultnak tartották magukat a Kp. 17. § a) pontja alapján. A Kp. 17. § a) pontja a jog vagy jogos érdek közvetlen érintettségén alapuló perindítási jogosultságot szabályozza és a szubjektív jogvédelem alapjaként jeleníti meg a jog vagy jogos érdek közvetlen sérelmét. Ugyanakkor a Kp. 17. § a) pontja a perindításra jogosultak körét elválasztotta az ügyféli minőségtől és a perindítási jogot a jogaikban és jogos érdekeikben a közigazgatási tevékenységgel közvetlenül érintettek köréhez kapcsolta, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jog követelményéhez illeszkedik.

[14] A Kp. 17. § a) pontja általánosságban szabályozza a perindításra jogosultak körét, azonban a jogalkotó egyes esetekben, ágazati szabályban, az általánostól eltérően (így a perbeli esetben is) az adott jogviszonyra vonatkozó jogszabályban konkrétan nevesíti a perindításra jogosult személyeket. Ezekben az esetekben a jogalkotó nem bízta az eljáró bíróságra annak mérlegelését a Kp. 17. § a) pontja alapján, hogy mely személyek lehetnek jog vagy jogos érdekük közvetlen érintettsége alapján a perindításra jogosultak, hanem azt maga határozza meg. Ezzel összefüggésben szabályozza a Kp. perindítási jog hiányában indított per esetére alkalmazandó rendelkezésként a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontját, amelynek értelmében az illetékes bíróságnak mérlegelés nélkül, kötelező intézkedése a keresetlevél visszautasítása, a per későbbi szakaszában a Kp. 81. § (1) bekezdés a) pontja alapján az eljárás megszüntetése.

[15] Az ágazati jogszabály, az Nftv. tehát a 75. § (1) bekezdésében konkretizálta, hogy mely személynek (rektor) van joga - a Kp. 17. § a) pontjában foglaltaktól eltérően, jogszabály által nevesítetten – pert indítani. Téves tehát az a felperesi érvelés, amely szerint a perbeli esetben az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna a felperesek jog vagy jogos érdeke közvetlen érintettségét.

[16] Azonban a Kúria utal arra is, hogy az Nftv. 73. § (2) bekezdés utolsó mondata értelmében: „A fenntartói jog változása nem érinti a felsőoktatási intézmény állami elismerését, a hallgatók jogait és kötelezettségeit.”, azaz a felperesek közvetlen érintettsége - annak vizsgálata esetén - sem állapítható meg, továbbá azért sem, mert nem a hallgatói követelményrendszerrel kapcsolatos szabályok, hanem (a fellebbezésben sem vitatottan) fenntartói intézkedésekkel, jogosultságokkal összefüggő előírások jogszerűségét vitatták.

[17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), illetőleg (7) bekezdése alapján mindenkinek joga van a tisztességes és pártatlan eljáráshoz és ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát, vagy jogos érdekét sérti. E jog azonban nem feltétel nélküli [36/2014. (XII.18.) AB határozat], mivel az egyes eljárások során érvényesíthető jogorvoslati lehetőségeket a különböző eljárási törvények határozzák meg. Jelen esetben az Nftv. 75. § (1) bekezdése a szenátusnak, illetve a szenátus döntése alapján a rektornak biztosította a jogorvoslathoz való jogot. Az Nftv. 12. § (1) és (2) bekezdése szerint „A felsőoktatási intézmény vezető testülete a szenátus, a szenátus elnöke a rektor. A szenátust illetik meg a felsőoktatási intézmény Alaptörvényben rögzített jogosultságai.”. Az Nftv. 12. § (7) bekezdés b) pontja értelmében aszenátusba a hallgatói önkormányzat a szenátus létszámának legalább húsz, legfeljebb huszonöt százalékanak megfelelő számban delegált képviselőt.

[18] A szenátus tehát az a törvény által kijelölt szerv, amelyet a felsőoktatási intézmény Alaptörvényben garantált jogai megilletnek és annak jogait gyakorolhatja, gyakorolja. Ennek megfelelően az Nftv. 75. § (1) bekezdése alapján a szenátus dönthet a felsőoktatási intézmény önállóságát érintő fenntartói intézkedésekkel indítandó közigazgatási perről, és ebben a döntésben a hallgatói önkormányzat, illetve annak delegált tagjai is részt vesznek, mint a szenátus tagjai, így a felperesek is (akik a keresetlevelükben a hallgatói önkormányzat elnökségi és egyben a szenátus tagjaiként jelölték meg magukat).

[19] A Kúria az előbbieket miatt nem érzékelt alkotmány-ellenességet az Nftv. szabályozásában, ezért az Alkotmánybíróság eljárása iránti kérelmet alaptalannak találta. A Kúria azonban kiemeli azt is, hogy a felperesek egy közelebről meg nem nevezett, így nem beazonosítható „Korm. rendelet 11. § (3) bekezdésének” az alkotmánybírósági vizsgálatát indítványozták. Továbbá a Kúria utal arra is, hogy az elsőfokú bíróság végzése nem az Nftv. 73. § (2) bekezdésén alapult, hanem a 75. § (1) bekezdésén, ezért a végzésben nem alkalmazott jogszabály kapcsán a fellebbezési eljárásban normakontroll eljárás nem is indítható.

[20] A felperesek által hivatkozott és a fellebbezésükhöz csatolt bírói döntések a perbeli esetben a fentiek okán relevanciával nem bírtak, illetőleg teljes mértékben eltérő tényállás mentén keletkeztek, továbbá olyan megállapítást nem tartalmaztak, mely az alkotmánybírósági eljárást indokolta volna, vagy amely alátámasztotta volna az elsőfokú bíróság végzésének a jogszerűtlenségét.

[21] Mindezek alapján a Kúria az elsőfokú bíróság végzését – annak helyes indokainál fogva – a Kp. 114. § (5) bekezdése alapján helybenhagyta.

Záró rész

[22] A Kúria a fellebbezést a Kp. 114. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[23] A fellebbezési eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes.

[24] Az alperes az észrevételében kérte a másodfokú eljárással kapcsolatos perköltségeinek a megtérítését, azonban azt nem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 81. § (1) és (5) bekezdésében meghatározott módon (formanyomtatványon) terjesztette elő, ezért a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 82. § (3) bekezdése alapján perköltség az alperes javára nem volt megítélhető.

[25] A végzés ellen a fellebbezés lehetőségét a Kp. 112. § (2) bekezdése, a felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. január 14.

dr. Márton Gizella s.k.
a tanács elnöke

dr. Nagy Szabolcs s.k.
előadó bíró

dr. Drávecz Margit Gyöngyvér s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő